بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

قصیدہ بُردہ

اوچھݨ

منظوم سرائیکی ترجمہ

محمد رمضان طالب

ایم۔ اے

سرپرست

اعجاز ڈیروی

معاون

اختر کھوسہ

ناشر

فرید سرائیکی سنگت (رجسٹرڈ)

بلاک ۴۸ ڈیرہ غازیخان

سرپرست	سبھے حق ناشر سانگے	مشاورت
سئیں اعجاز ڈیروی فرید ایوارڈ		سئیں اختر کھوسہ ناظم سنگت

کتاب داناں: اوچھݨ (قصیدہ بردہ شریف)

عربی متن: حضرت بوصیری علیہ رحمتہ

معاون عربی متن: درس حضرت مولانا رشید احمد شاہجمالی/ الحاج حافظ احمد نواز چشتی

منظوم سرائیکی: محمد رمضان طالب

اوچھݨ (ٹائیٹل): سئیں ظفر اقبال انصاری (جنرل کونسلر) اربن یونین کونسل نمبر 3

کمپیوٹر گرافکس: طاہر کمپیوٹرز بلاک ایم ڈیرہ غازی خان۔ ☎ 464697

خصوصی معاون: سید نادر علی شاہ فراق (نوابشاہ)۔ پروفیسر حمید الرحمٰن بھٹی۔ حکیم عبدالرحیم بھٹی (لیبر کونسلر) ملک عبدالعزیز (کراچی)۔ حکیم محمد فاروق۔ عبدالرحمٰن عبد (جام پوری)۔ حکیم عبدالمتین

قلمی تعاون: ڈاکٹر عبدالعزیز چوہدری۔ محمد امین خان چانڈیہ۔ جعفر شباب

پیشکش: حاجی اشفاق بھٹی۔ ارشاد ناصر۔ صوفی محمد ادریس۔ مبشر اخلاق اجمل حیات۔ مختیار احمد چانڈیہ۔ ملک نواز شاہد۔ مستری فاروق کراچی

بانیہ بیلی: ماسٹر اللہ بخش چوہان۔ سلیم جان سیل۔ صدیق لاشاری۔ نور وارث کاشف چوہان۔ نواز جاوید۔ رئیس عدیم (دبستان سحر) اسلم کوثر وارثی۔ حاجی محمود اختر

چھاپہ خانہ: الحسن آرٹ پریس/ حمید صدیقی پرنٹرز بلاک نمبر 6۔ ڈیرہ غازی خان

ہدیہ: پنجاہ روپے (Rs. 50/-)

ناشر: فرید سرائیکی سنگت (رجسٹرڈ)
بلاک نمبر 48، ڈیرہ غازی خان

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ناںواں

اللہ تعالیٰ دے پیارے حبیبؐ تے ڈوجگدے طبیب
انبیاء دے سردار تے مدینے دے تاجدار
حضرت محمد صلی اللہ علیہ والہ وسلم دی نذر

تے

ہر اُوں خوش نصیب نعت گو شاعر تے لکھاری

دے ناں

جیندے قلم کوں رب العالمین توحید تے سنت دے احیا دی

توفیق بخشی

خدائے لم یزل قبول فرماوے (آمین)

امنت باللہ

وملئکتہ وکتبہ ورسلہ والیوم الاٰخر والقدر خیرہ وشرہ من اللہ

تعالٰی والبعث بعد الموت

میں ایمان لایا اللہ پر اور اس کے فرشتوں پر اور اس کی کتابوں پر اور اس کے رسولوں پر اور آخرت کے دن پر
اور اچھی بری تقدیر پر کہ اللہ تعالیٰ کی طرف سے ہے اور مرنے کے بعد جی اٹھنے پر

اشھدان لاالہ الااللہ وشھدان محمداً عبدہٗ وحبیبہٖ ورسولہٗ

الخالق جل جلالہ

پیدا کرنے والا

اگر آپ اس اسم کو رات کے وقت ورد کرنے کا معمول بنالیں گے تو اللہ تعالیٰ اس رات سے ایک فرشتہ پیدا کریں گے جس کے ہر نیک عمل کا ثواب تاقیامت آپ کو ملے گا

بسم اللہ الرحمن الرحیم

السلام علیکم ورحمتہ اللہ!

رب العالمین حضرت آدم علیہ السلام توں انسان کوں زمینی خلافت عطا کر کے اپنی اطاعت، عبادت تے رضامندی واسطے واری واری ہک لکھ چوی ہزار پیغمبر بھیجے تاں جو آدم زاد کوں حق دی راہ تیں چلن دے طریقے ڈسے ونجن۔ اج توں چوڈاں سو سال پہلے اوں ذات باری تعالیٰ اپنا پیارا تے آخری نبی مبعوث فرما کے نبوت دا سلسلہ ختم کر ڈتا تے اوں آخری آسمانی کتاب قرآن پاک وچ اے حکم فرمایا جو میں تے میڈے فرشتے ایں رسول ﷺ تیں سلام تے درود بھیجیندے ہئیں تساں وی ایندی تعمیل کرو تے درود سلام کوں اے اہمیت ڈے ڈتی جو ایندے بغیر سب توں وڈی عبادت نماز ادا نئیں تھی سگدی۔

اُمت مسلمہ اللہ تعالیٰ دے ایں فرمان دی تعمیل وچ درود و سلام کوں نہ صرف نماز تئیں محدود رکھیا بلکہ اینکوں درود وظیفہ بنا کے اپنے ایمان دا ایک اہم حصہ سمجھدا۔

مخصوص تے مکتوب درود و سلام دے علاوہ مسلماناں اللہ تعالیٰ اے ایں فرمان وچ حضور اکرم ﷺ نال ایں محبت تے عقیدت دے اظہار واسطے توحید دے نال نال آپ ﷺ دی سنت صورت تے سیرت پاک دے بارے نعت گوئی شروع کیتی۔ چار کبار صحابہؓ یعنی خلفائے راشدین دے علاوہ ڈھیر سارے ڈوجھے صحابہ کرامؓ دی نعت گوئی کر کے اپنے دل ٹھاریے۔ ہجرت مدینہ دے موقع تیں بنگر چھوریں رل کے حضور کریم ﷺ دے استقبال وچ دف وجا کے کی سوہنے شعر پڑھیئے تے مشہور صحابی حضرت حسان بن ثابت رضی اللہ عنہ کوں اے شرف حاصل تھیا جو خود آپ ﷺ انہاں توں توحید تے رسالت دے شعر سن کے خوش تھیندے ہن۔ واضح ہووے دین اسلام وچ جے شعر وچ شرک، بدعت تے غلو نہ ہووے تے اوندے پڑھن یا سنن وچ کوئی ممانعت نئیں۔ نعت گوئی دا اے سلسلہ اج وی جاری ہے تے قیامت تئیں بحکم خدا جاری رہسی۔

اج توں ست ساڈھے ست سو سال پہلے مصر دی ہک ہستی ڈلاص دے واسی ابو عبداللہ محمد بن سعید بوصیری علیہ رحمتہ السلام تے حضور کریم ﷺ دی سیرت بارے ہک نعتیہ قصیدہ لکھیا جو قصیدہ بردہ دے ناں تیں مشہور تھیا۔ عربی وچ حضرت حسان بن ثابت رضی اللہ عنہ دے بعد ایندے قصیدے کوں دنیا وچ وڈی شہرت ملی تے کئی زبانیں وچ ایندا ترجمہ کیتا گیا۔ ایں قصیدے دے ہک سو تریٹھ (۱۶۳) یا ہک سو چوٹھ (۱۶۴) شعر لکھیے گئے کے قافیہ والے اے فی البدیہ شعر ایں گال دا ثبوت ہن جو علامہ بوصیری علیہ رحمتہ اللہ دے دل وچ نہ صرف اسلام تے حضور کریم ﷺ دی محبت ہئی بلکہ او ہک مخلص، وہبی تے الہامی شاعر ہن اللہ تعالیٰ انہاں دے درجات بلند فرماوے۔ آمین!

ایں دفعہ رمضان شریف وچ اپنے سنگتی ڈاکٹر عبدالعزیز چوہدری دے مشورے نال اعتکاف وچ بیٹھم جو دل دی بیماری وجہ توں ڈاکٹریں دی ہدایت دے مطابق ٹرن پھرن گھٹ کر کے سارا ڈینہہ گھر ستا پیا رہندا ہم۔ اللہ تعالیٰ ہمیں نکارے تے

بدخط کوں انہاں نیک ڈیہاڑے وچ اپنے پاک تے سوہنے کلام قرآن مجید دا نہ صرف آخری سیپارہ نقل کرن دی توفیق بخشی بلکہ اوندا سرائیکی ترجمہ کرن دی سعادت وی نال عطا کیتی (الحمدللہ) اعتکاف دے دوران نیو ماڈل سٹی جلال ٹاؤن ملتان روڈ تیں نویں زیر تعمیر مدرسہ بیت المکرم دے بانی میڈے بھتریجے صوفی محمد ادریس میکوں قصیدہ بردہ دا ایک قلمی نسخہ ڈکھایا۔ اے نسخہ میڈے نانا تے صوفی ادریس دے ڈاڈا سئیں مولوی احمد یار ولد فتح محمد دی فرمائش تیں ہک درویش فقیر سئیں عبدالرحیم اپنے سوہنے خط نال کتابت کیتا۔ اے نسخہ ۱۳۳۸ ہجری وچ یعنی اج توں چوراسی سال پہلے لکھیا گیا۔ ایں نسخے وچ عربی متن دے تلے ترجمے دی جاہ خالی ہئی۔ میڈا خیال ہے جو اللہ تعالیٰ مرحومین کوں قصیدے دا ترجمہ لکھن دی مہلت نہیں ڈتی۔ میں خالی جاہ وچ ایندا سرائیکی ترجمہ لکھن دا ارادہ کیتا۔ پر نسخہ پرانا ہا تے کاغذ بھُھے ہن تے ترجمہ نہ لکھ سگیم۔ بس قصیدے کوں ول ول پڑھن دی لذت تے تھوڑی بہوں عربی دی شُدبُد ایندا سرائیکی شعریں وچ ترجمہ کرن دی ترغیب ڈتی تے ایندے خاطر کجھ ڈوجھے ترجمے وی پڑھیم خاص طور تیں ماہو لی سرائیکی دے محقق سئیں ڈاکٹر مہر عبدالحق سئیں دے چار ترجمے، اپنے شہر دے مہاندرے شاعر سئیں اقبال شاہد دا ترجمہ تے تاج کمپنی دے شائع شدہ ڈو ترجمے میڈی رہبری واسطے مفید ثابت تھئے۔ اللہ تعالیٰ انہاں ساریاں ترجمے کرن والیاں کوں جزائے کثیر عطا فرماوے آمین۔ رب العالمین دا شکر ہے جو اوں میکوں ایندے ترجمے دی سعادت نصیب کیتی تے اینکوں شرف قبولیت عطا کر کے میڈی بخشش دا ذریعہ بناوے۔ آمین !

میکوں ایں گال توں انکار نہیں جو میڈی شاعری اصناف شاعری دے بحر و عروض وچ پوری ہووے نام وڈے نقاد اچی اینکوں تک بندی آکھن توں وی نہ دکسن پر میڈا دل ایں نیک کم تیں مطمئن تے خوش ہے (الحمدللہ) رب العالمین میڈے بہوں غلطیں کوں معاف فرماوے۔ میں اے وضاحت کر ڈیواں جو میڈے سرائیکی شعر عربی متن دا پورا صحیح ترجمہ نہیں کر سگیے۔ البتہ انہاں دا مفہوم متن دے نیڑے نیڑے ویندے۔ اللہ قبول فرماوے (آمین)

میں انہاں ساریاں دوستاں دا تھورایت ہاں جنہاں میڈی بیماری وچ میڈی صحت تے تندرستی واسطے غائبانہ دعا کیتی اللہ تعالیٰ اپنے پیارے حبیب دے صدقے انہاں دیاں دعائیں قبول کر کے میکوں کافی صحت عطا کیتی تے میکوں ایں سوہنے قصیدے دا ترجمہ کرن دی توفیق بخشی۔ میں اپنے مخلص بھرا سئیں اعجاز ڈیروی۔ سئیں محمد امین جانڈیہ۔ سئیں اختر کھوسہ۔ سئیں ظفر اقبال انصاری تے سئیں جعفر شباب دا شکر گزار ہاں جو انہاندا پر خلوص تعاون میڈے کیتے رب دی نعمت ثابت تھیا۔ اللہ تعالیٰ انہاں کوں جزائے کثیر بخشے۔ آمین رب العالمین عالم اسلام کوں اتحاد دی دولت عطا کر کے دنیا وچ اسلام دا بول بالا فرماوے۔ وطن عزیز پاکستان وچ دین حق دی حکمرانی ہووے تے ساکوں حضور کریم ﷺ دا سچا تے مخلص پیروکار بناوے۔ آمین

میڈی آخری خواہش

ہو کلمہ نبی لب پہ اور جان نکل جائے ہے موت اٹل طالب ارمان نکل جائے (آمین)

فقط طالب دعا:- محمد رمضان طالب

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم ○

صاحبِ قصیدہ بُردہ

قصیدہ بُردہ شریف دے لِکھاری حضرت علامہ بُوصیری علیہ رحمۃ دے حالاتِ زندگی شیخ الاسلام حضرت جلال الدین سیوطی علیہ رحمۃ دی لکھت دے مطابق کُجھ ایں ہِن جو:

اُنہاں دا ناں ابو عبداللہ محمد بن سعید بن حماد ہے۔ آپ مصر دی ہک وستی "دُلاص" وِچ پیدا تھئے تے اُنہاں دی پرورش ہک ڈوجھی وستی "بُصیر" وِچ تھئی جیندی وجہ توں آپ بوصیری مشہور ہِن۔ آپ ۶۰۸ھ (۷۔ مارچ ۱۲۱۲ء) وِچ شوال دے پہلے منگل کوں پیدا تھئے۔ اُنہاں دی وفات بارے اختلاف ہے جو آپ ۶۹۵ھ یا ۶۹۶ھ وِچ فوت تھئے۔ پر ساڈی تحقیق دے مطابق موخرالذکر سال درست ہے۔ جیندے مطابق انہاں ۸۸ سال دی عمر وِچ وفات پاتی۔

تاریخی حوالے نال آپ کہیں بادشاہ دے مُشیر ہِن تے اُوندی تعریف وِچ قصیدے لکھدے ہِن پر انہاں کوں عوامی تے دوامی شہرت "قصیدہ بُردہ" توں حاصل تھئی۔

قصیدہ بُردہ دے بارے کئی مستند کتاباں وِچ مُسلسل اے روایت مِلدی ہے جو ہک ڈینہہ آپ بادشاہ دے دربار توں وَلیے آندے ہِن تے رستے وِچ اُنہاں کوں وقت دے ہک قطب سنگتی حضرت ابو رجاء ملیے

تاں انہاں آپ کوں پچھیا جو کیا تہاکوں حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم دی زیارت دا شرف حاصل تھئے۔ آپ نفی وچ جواب ڈِتا۔ پر دل وچ آپ صلی اللہ علیہ وسلم دی محبت دا جذبہ جاگ پیا۔ آپ ایں حالت وچ گم تھی گئے تے خواب وچ انہاں کوں حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم دی زیارت نصیب تھئی تے انہاں کئی قصیدے آپ صلی اللہ علیہ وسلم دی نذر کیتے۔ ایندے نال انہاں دے دل کوں وڈا سکون حاصل تھیا۔

ایں واقعہ دے کافی عرصہ بعد حضرت بوصیریؒ تیں فالج دا حملہ تھیا۔ علاج معالجے نال کئی فائدہ نہ تھیا۔ کئی امید باقی نہ رہی تاں انہاں دے دل وچ خیال آیا جو سارے طبیب ازما گھدے ہِن۔ بدن دا ہیٹھلا حصّہ بیکار تھی گئے۔ روز بروز حالت وگڑ دی ویندی ہے۔ سنگتی ساتھی تے سکے سوہنے ساتھ چھوڑ گئین۔ کیوں نہ ہُݨ دین تے دنیا دے سب توں وڈے طبیب یعنی اللہ تعالٰی دے حبیب حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم دو رجوع کراں۔ حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم دے ختم نبوت تے یوم آخرت دی شفاعت دے خیال نال انہاں تے رَبّ العالمین رقّت طاری کر ڈِتی تے اکھیں توں ڈو خلوص بھریے عاجزانہ قطرے ڈھہ پئے۔ آپ اللہ تعالیٰ دے اگوں آہ زاری کرݨ لگ پئے۔ ہیں حالت وچ انہاں کوں نندر آ گئی۔ رب العالمین انہاں دی حالت، حضور کریمؐ سئیں نال عقیدت تے خلوص دے جذبے کوں ڈیکھ کے خواب وچ آپ صلی اللہ علیہ وسلم دی زیارت نصیب فرمائی۔ انہاں آقائے نامدار صلی اللہ علیہ وسلم دی خدمت اِچ وڈی عاجزی نال قصیدہ بردہ دے ۱۶۴ شعر فی البدیہہ پیش کیتے۔ آپ صلی اللہ علیہ وسلم اپݨا مقدس ہتھ انہاں دے بدن تیں پھیریا گئے جئیں ویلے انہاں دی

جاگ تھئی تاں انہاں اپنڑے آپ کوں اللہ تعالےٰ دے فضل و کرم نال سوہنڑے سئیں صلی اللہ علیہ وسلم دے صدقے مکمل صحت یاب پا کے سجدۂ شکر ادا کیتا۔ پر ایں اعجاز دا ذکر انھیں کہیں دے اگوں نہ کیتا۔

ہک ڈینہہ ول اتفاقاً انہاں دی ملاقات اپنڑے درویش تے قطب سنگتی سئیں حضرت ابو رجاءؒ نال تھئی تاں انہاں فرمایا۔ اے بُوصیری! جیہڑا قصیدہ تیں حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم دے حضور پیش کیتے اوہو قصیدہ توں میکوں ڈے ڈے۔ اُنھاں جواب وچ آکھیا میں تاں کئی قصیدے حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم دی شان وچ لکھئین تساں کیہڑا قصیدہ آہدے ہو۔ انہاں فرمایا او قصیدہ جینکوں حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم سُنڑ کے تیڈے بدن تیں شفا والا ہتھ پھیریا۔ جیندا شروع "اَمِنۡ تَذَکُّرِ" ہے۔ اے گال سُنڑ کے اُنہاں "قصیدہ بُردہ" سئیں ابو رجاءؒ دی نذر کر ڈتا تے وَل اے قصیدہ مشہور تھی گیا تے صحابی رسول حضرت حسان بن ثابت رضی اللہ عنہٗ دی عربی نعت گوئی دے بعد ایں قصیدے کوں وڈی پذیرائی نصیب تھئی۔
(سُبحان اللہ)

اعجاز ڈیروی

قصیدہ بردہ دیاں پوڑیاں

پہلی پوڑی	عشق رسولِ کریم صلی اللہ علیہ وسلم	شعر ۱ تا ۱۲
ڈوجھی پوڑی	نفسانی خواہشاں تے ضبط	شعر ۱۳ تا ۲۸
تریجھی پوڑی	مدحتِ رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم	شعر ۲۹ تا ۶۰
چوتھی پوڑی	میلاد النبی صلی اللہ علیہ وسلم	شعر ۶۱ تا ۷۳
پنجویں پوڑی	ذکر دعوتِ اسلام (تبلیغ)	شعر ۷۴ تا ۹۰
چھینویں پوڑی	ذکرِ بزرگی قرآن پاک	شعر ۹۱ تا ۱۰۷
ستویں پوڑی	ذکرِ معراج النبی صلی اللہ علیہ وسلم	شعر ۱۰۸ تا ۱۲۰
اٹھویں پوڑی	ذکر جہاد و قتال	شعر ۱۲۱ تا ۱۴۰
ناویں پوڑی	ذکر طلبِ نفس	شعر ۱۴۱ تا ۱۵۲
ڈاہویں پوڑی	ذکر مناجاتِ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم۔	شعر ۱۵۳ تا ۱۶۴

کجھ خاص شعر

بزرگاں دے اقوال تے تحقیق دے مطابق قصیدہ بردہ شریف کوں قبولیت تے مقبویت دا وڈا درجہ حاصل ہے۔ اینکوں صحیح تلفظ نال پڑھن والے دی سچی زاری کوں رب سوہنا قبول فرما گھندے۔ ایہ وی آکھیا ویندے جو حضرت مولانا غلام حسن سہنواگ والے اللہ دے حکم نال ہک اشارے دے ذریعے ہندوکوں مسلمان بنا گھندے ہن ایں قصیدے دے عامل ہن (واللہ اعلم)

قصیدے دے کجھ شعر بارے ایہ لکھت دی ملدی ہے جو خلوص دل نال انہاں دا وظفیہ پڑھن والے کیتے رحمت برکت تے بخشش دا سبب بن ویندے۔ انہاں وچوں کجھ شعر ایہ ہن۔

۱۔ شعر نمبر 3 کوئی مصیبت دا مارایا ڑھے تاں انشاء اللہ مصیبت ختم تھی ویسی

۲۔ ہر ڈکھ تے غم توں نجات واسطے شعر نمبر 5 فائدہ ڈیندے۔

۳۔ حاجت روائی کیتے شعر نمبر 4 ہر نماز دے بعد ترائے دفعہ پڑھیا ونجے۔

۴۔ ہر نماز دے بعد شعر نمبر 18 اکوں 21 واری پڑھن نال گمشدہ شے مل ویندی ہے۔

۵۔ گناہیں دے بخشش سانگے جمعہ نماز دے بعد شعر نمبر 23 تے 24 پڑھیا ونجے۔

۶۔ تنگدستی تے ناداری توں بچن کیتے شعر نمبر 72 ہر نماز دے بعد پنج دفعہ پڑھو۔

۷۔ شعر نمبر 145 ہر نماز دے بعد پڑھن تجارت تے کاروبار وچ برکت ڈیندے۔

۸۔ بیماری توں شفایابی کیتے شعر نمبر 146 دا ورد مفید ہے۔

۹۔ شعر نمبر 155 باوضو تھی کے یارھاں دفعہ پڑھ کے امتحان وچ کامیابی دا سبب بنڑے۔

۱۰۔ ہکے وقت ہکی جاہ تیں شعر نمبر 36 ہک ہزار دفعہ پڑھن نال ہر مصیبت ٹل ویسی۔

کجھ لفظاں دی تشریح

قصیدہ بُردہ شریف وِچ کجھ لفظ ایجھے وی ہِن جنہاں دی تشریح ضروری ہے۔ اِنہاں وِچوں کجھ لفظ عربی دے ہِن تے کجھ سرائیکی دے ہِن۔

شعر نمبر	لفظ	تشریح
۱	ذِی سَلم	مکہ تے مدینہ دے درمیان دا علاقہ ۔ درخت معیلاں یعنی ککریں والی جاہ ۔ اِتھاں مدینہ دی مراد تھی سگدے
۲	کاظمہ	مدینہ دے نیڑے ہک وٹی دا ناں ۔ اِتھاں ساوا روضہ دی مراد تھی سگدے
۳	اِضم	مدینہ دے نال دا پہاڑ جِتھاں رسول اکرم اکثر تشریف گھن ویندے ہِن
۱۸	نفس نَاقِص	نفس اَمارہ ۔ انسان کوں گمراہ کرݨ والا نفس
۲۰	چراند	چراہ گاہ ۔ جِتھاں ڈھیر گھا، تھیندا ہووے
۴۳	ساکھ	عزت آبرو ۔ شان تے وقار
۴۸	اَجوکے	اَجکل دے یعنی زمانہ حال دے
۶۴	ساوا والے	عراق دے ہک صاف تے مٹھے پاݨی والے دریا دے رہݨ والے دا
۷۳	تَکڑ	طاقت ۔ زور ۔ بُنیاد
۷۴	ٹہنگڑیاں	سر سبز شاخاں درخت دیاں
[illegible]	کرمؐ تے خیرؓ	حضور کریم صلی اللہ علیہ وسلم تے حضرت صدیق اکبر رضی اللہ عنہٗ
[illegible]	عَرم	ہک وادی جِتھاں وافر پاݨی دا زور ہوندا ہا
[illegible]	ایں حرم نوں اوں حرم	بیت اللہ شریف نوں مسجدِ اقصیٰ تئیں
[illegible]	محرمی مہینے	او مہینے جنہاں دِچ قتال حرام ہے یعنی شعبان نوں ذوالحج
[illegible]	ڈہیر	ھَرِم نامی وڈے امیر دا قصیدہ گو انعام حاصل کرݨ والا شاعر

اللہ جل جلالہ

شرائط قصیدہ بُردہ شریف

محمد رسول اللہ

...دن شروع کند این قصیدہ متبرکہ از لقمہ حلال خوردہ باشد و جامہ خالص
...تہ مطلب بخواند و دیگر دعا ہر سہ خشنود باشد ۔ و در و لطف تماشا کند
...دو زانو نشیند ۔ الحمد ہفت بار بخواند تعوذ دو بار درود شریف
...بار ۔ و آیت لقد جاءکم الی آخرہا مرۃ واحدۃ ۔ و درود شریف
...ت اللہم صل علی محمد فی الاولین والآخرین فی الملأ الاعلی الی یوم
...ین ۔ بعدہ دو رکعت نفل خواندہ و ہفت بار درود شریف
...ہفت بار استغفار و آیت لقد جاءکم الی آخر ۔ پس گوید
...ہم انی اتوسل بقراءۃ القصیدۃ مبارکۃ الیک ان تعطینی خیر
...نیا عاجلا و آجلا رب یسر ولا تعسر وتمم بالخیر خواندہ
...یدہ شریف شروع کند برمحل اجابت اسم الٰہی بر ہر نوشتہ است
...دو ۔ بعدہ خواندہ دعاء مطلب بخواہد حتی کہ تمام کند
پس دعاء مطلب عرض کند

ایں بابرکت قصیدے دا مطالعہ شروع کرݨ توں پہلے ضروری ہے جو پڑھن والے حلال دا لقمہ کھادا ہووے ۔ بدن اتے کپڑیں تے خوشبو لگی ہووے ۔
ڈو زانو ایں طرح بہوے جو منہ کعبے شریف دو ہووے ۔ الحمد شریف ست واری تعوذ ڈو واری ۔ درود شریف ترے واری پہلے آیت لقد جاءکم الی آخرہا مرۃ واحدۃ" اتے درود شریف اللھم صلی علی محمد فی الاولین والآخرین فی کلاء الاعلی ال یوم الدین تک پڑھے بعد ایہ ڈو رکعت نفل پڑھے تے ست واری درود شریف تے ست واری استغفار تے آیت لقد جاکم الی الآخر ۔ ایندے بعد پڑھے اللھم انی توسل القراۃ العقیدہ مبارک الیک ان تعطینی خیز الدنیا عاجلا" واجلا رب یسر ولا تعسر وتمم بالخیر پڑھے ۔ اتے ہُݨ قصیدہ شریف شروع کرے ۔

قبولیت واسطے اسم الٰہی یارھاں واری پڑھے ۔ دعائے مطلب منگے حتیٰ کہ پوری دعا ختم تھی ونجے ۔

کتاب ملنے کے پتے

دفتر ماہنامہ "فرید رنگ" بلاک نمبر ۸ ۴۔ پتھر بازار، ڈیرہ غازی خان

مکتبہ زکریا بلاک نمبر ۱۰ ◄ انصاف کتاب گھر بلاک نمبر ۸

پیرا ماؤنٹ نیوز ایجنسی فریدی بازار ڈیرہ ◄ عظیم کتاب گھر بلاک نمبر ۱۰

پاکیزہ ہوٹل فریدی بازار ڈیرہ غازی خان ★ نیو ملک آلود ہسپتال مارکیٹ ڈیرہ ★ عمر جیولرز بلاک ۱۱ ڈیرہ ★ گل برادرز رانی بازار ڈیرہ ★ مکتبہ اسلامیہ بلاک ۲۵ ڈیرہ ★ فرید کتاب گھر پتھر بازار ڈیرہ۔ ★ مسیحائی کلینک (ہومیو) بلاک ۴۸ ڈیرہ غازی خان۔

ربِ کریم کے حضور

علامہ اقبال

تُو غنی از ہر دو عالم مَن فقیر
روزِ محشر عُذر ہائے مَن پذیر
یا اگر بینی حِسابم ناگزیر
از نگاہِ مصطفےٰ پنہاں بگیر

سرائیکی مفہوم

محمد رمضان طالب

تُو غنی ڈو جہد مَیں عاجز گدا
ڈینہہ محشر دے کریں بخشش عطا
جاں میڈے اعمال آنوِن سامنڑے
ہِس نہ پکڑیں از طفیلِ مصطفےٰ

در حضورِ رسالت مآبؐ

علّامہ اقبالؒ

گردِ تو گردد حریمِ کائنات
از تو خواہم یک نگاہِ التفات

اے پناہِ من حریمِ کوئے تو
من بامیدے رسیدم سوئے تو

چوں بُصیریؒ از تو می خواہم کشود
تا بہ من باز آید آں روزی کہ بود

مہرِ تو بر عاصیاں افزوں تر است
در خطا بخشی چو مہرِ مادر است

با پرستارانِ شب دارم ستیز
باز روغن در چراغِ من بریز

تا ز غیر اللہ ندارم ہیچ امید
یا مرا شمشیر گرداں یا کلید

نوٹ: ایں مناجات دا سرائیکی مفہوم سامنڑے والے صفحے تیں ملاحظہ فرماؤ۔ (جزاک اللہ)

سرائیکی مفہوم

محمد رمضان طالب

تیڈے تابع ڈوجہاں آہے ذی قدر　　مَیں وی چھندا سئیں دی بس ہکڑی نظر

ہے میڈی جائے پناہ سئیں دی گلی　　کھل ونجے امید میڈی دی کلی
بس بصیری وانگ میڈا دل کھلے　　تاں جو میڈے کول بہلا ڈیہہ ولے

تیڈی رحمت عاصیاں دے سنگ سروں　　بخش ڈیندی ماجیویں اولاد کوں
جھیڑا ہے شب دے بچاری لوکیں نال　　میڈے دل ایمان والی شمع بال

نہ رکھاں رب باجھ مَیں کہیں تیں امید
یا بٹا تلوار یا کنجی سعید

بسم اللّٰہ الرحمن الرحیم

قصیدہ بردہ شریف

عربی متن تے سرائیکی منظوم

نام اللہ توں شروع رحمان ہے
وچ رحیمی دے وڈا ذیشان ہے

نوٹ!

اللہ تعالیٰ دی رضا جوئی تے خوشنودی حاصل کرن کیتے اے شعر شروع تے آخر وچ ول ول پڑھیا ونجے

مَوْلَایَ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا
عَلٰی حَبِیْبِكَ خَیْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

اللہ خالق مالک سوہناں تیڈی ذات ودود
اپنے افضل دوست تیں ہر دم بھیج سلام درود

(1)

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ
مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَىٰ مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ

اَج "ذِی سَلَم" دے دوستاں دو دِل کیویں مائل تھیا
تے ہنجھوں دِی دھار وِچ کیوں ہے لہو شامل تھیا

---

(2)

أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
وَأَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ إِضَمِ

آندیاں پیاں ہِن "کاظمہ" توں جو ہوا دیاں خنکیاں
یا اندھاری رات وچ چمکیاں "اِضَم" دیاں بجلیاں

---

(3)

فَمَا لِعَيْنَيْكَ إِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا
وَمَا لِقَلْبِكَ إِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمِ

آہدئیں اَکھیں کوں رووو نہ ، روندین ولا او زاروزار
جے دِل کوں آہدئیں ضبط کر ، تھیندے زیادہ بے قرار

(4)

أَيَحْسَبُ الصَّبُّ أَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ
مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمِ

دِل دے اندر ڈھانڈ بلدے نیر اکھیاندے تلا!
راز گجھڑے پیار دے عاشق کیویں کھولے بھلا

---

(5)

لَوْلَا الْهَوَىٰ لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلَىٰ طَلَلٍ
وَلَا أَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمِ

حُب نہیں تاں روندا کیوں ہَیں ایں شہر برباد وِچ
جاگدا رہندا ہَیں کیوں توں سَرو روہ دی یاد وِچ

---

(6)

فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
بِهِ عَلَيْكَ عُدُولُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمِ

عشق توں نئیں رہ گئی ہُن کوئی جاہ انکار دی
تَر اکھیں تے جسم لاغر ہن گواہی پیار دی

ز شعر الحانی

(7)

وَاَثبَتَ الوَجدُ خَطَّي عَبرَةٍ وَّضَنىً
مِثلَ البَهَارِ عَلىٰ خَدَّيكَ وَالعَنَمِ

مُکھڑے ڈِسدیاں ڈو لکیراں ہنجھواں والیاں غم دِیاں
یا گلابِ زرد وانگے سُرخیاں "عَنَم" دِیاں

(8)

نَعَم سَرىٰ طَيفُ مَن اَهوىٰ فَاَرَّقَنِي
وَالحُبُّ يَعتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالاَلَمِ

مَن گھِدم ہے بندر اُکھڑی آیا جو چَن دا خیال
عشق خوشیاں کھس کریں ڈیندا ہے دِل غم تے ملال

(9)

يَا لَائِمِي فِي الهَوىٰ العُذرِيِّ مَعذِرَةً
مِنِّي اِلَيكَ وَلَو اَنصَفتَ لَم تَلُمِ

ناصحا ! ہاں عشق وِچ معذور تے بے اختیار
میکوں ملامت نہ کریندا جے ہوندا انصاف دار

(10)

عَدَتْكَ حَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَتِرٍ
عَنِ الْوُشَاةِ وَلَا دَائِي بِمُنْحَسِمِ

ہے حال میڈا پُج گیا ہر نیک تے ہر بدتئیں
نہ اے ڈُکھ لُکدے میڈا نہ راز لُکدا ہے سئیں

---

(11)

مَحَضْتَنِي النُّصْحَ لَكِنْ لَسْتُ أَسْمَعُهُ
إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعُذَّالِ فِي صَمَمِ

میں نئیں سُنڑی او مت تیڈی تئیں جو کیتی ناصحا!
کنیں ڈورا کیا سنڑے عاشق بھلا کہیں دی صدا

---

(12)

إِنِّي اتَّهَمْتُ نَصِيحَ الشَّيْبِ فِي عَذَلِي
وَالشَّيْبُ أَبْعَدُ فِي نُصْحٍ عَنِ التُّهَمِ

بے شک بڈھیپے دی نصیحت کوڑ توں ہوندی ہے پاک
میں چا کیتا رُد اینکوں تے کُوڑ سمجھا ٹھیک ٹھاک

(13)

فَإِنَّ أَمَّارَتِي بِالسُّوءِ مَا اتَّعَظَتْ
مِنْ جَهْلِهَا بِنَذِيرِ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ

نفس ناقص نہ گھدی عبرت جہالت توں کئی
مت بڈھیپے والی توڑیں ہر برائی توں پاک ہئی

---

(14)

وَلَا أَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِيلِ قِرَى
ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَأْسِي غَيْرَ مُحْتَشِمِ

اُن سُڈیا مہمان اَچّن چیت میڈے سِرتھیا
کہیں چنگے گُنڑ نال اوندی میں نہ خاطر کرسکیا

---

(15)

لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّي مَا أُوَقِّرُهُ
كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِي مِنْهُ بِالْكَتَمِ

جانڑدم! جے میں ایندا اِکرام چنگاں نہ کیتا
راز کالی میندی وِچ میں ڈیندا اِیندے لُکا

16

من لي برد جماح من غوايتها
كما يرد جماح الخيل باللجم

کون ہے جو نفس ناقص کوں بنا گھنے غلام
ڈاڈھے گھوڑے کوں ڈیندے جیویں کوئی سیانا لغام

17

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها
ان الطعام يقوي شهوة النهم

نئیں گناہیں نال پیندیاں خواہشاں کوئی وی سکھ
پیٹو والے پیٹ دی کھا کھا کے ودھدی ویندی بکھ

18

والنفس كالطفل ان تهمله شب على
حب الرضاع وان تفطمه ينفطم

نفس ناقص دی چھڑوا تھنج شیرخواری دے اندر
تاں دل اے قابو رہسی تا جوانی بے خطر

19

فَاصْرِفْ هَوَاهَا وَحَاذِرْ أَنْ تُوَلِّيَهُ
إِنَّ الْهَوَى مَا تَوَلَّى يُصْمِ أَوْ يَصِمِ

طمع طماری کوں نہ کر توں خواہشاں اُتیں سوار
ایندی غلامی مار ڈیندی تے کریندی عیب دار

20

وَرَاعِهَا وَهْيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ
وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعَى فَلَا تُسِمِ

توں چرا اینکوں بے شک عمل گاہی دی چراند
گھا جیکر بھانوݨ لگس تاں کر ولا اینکوں تو باند

21

كَمْ حَسَّنَتْ لَذَّةً لِلْمَرْءِ قَاتِلَةً
مِنْ حَيْثُ لَمْ يَدْرِ أَنَّ السُّمَّ فِي الدَّسَمِ

اِے ہلاکی لذّتاں سوہݨیاں بنا کے ڈلیسیا
تھندی روٹی نال ول اے زہر وی پلولیسیا !

22

وَاخْشَ الدَّسَائِسَ مِنْ جُوعٍ وَّمِنْ شِبَعٍ
فَرُبَّ مَخْمَصَةٍ شَرٌّ مِّنَ التُّخَمِ

ڈر راہناں ڈوہاں کنوں ہے ڈھیر رج یا ڈھیر بُکھ
رج تُوں ڈیندی ہے ہمیشہ بُکھ وڈے آزار ڈُکھ

23

وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ

ہن نفس تے شیطان دشمن نہ مَن انہاندی کوئی گال
جے خیر خواہ وی بَن کھڑن تاں اوسمجھ ہے مکری چال

24

وَخَالِفِ النَّفْسَ وَالشَّيْطَانَ وَاعْصِهِمَا
وَإِنْ هُمَا مَحَّضَاكَ النُّصْحَ فَاتَّهِمِ

بنجھوں وہا اَکھیں کنوں سارے گناہ بس پاک کر
کلہہ نادِم تھی کے رو پرہیزگاری دے اندر

(25)

وَلَا تُطِعْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَّلَا حَكَمًا
فَأَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْخَصْمِ وَالْحَكَمِ

کر نہ ڈوہاں دی غلامی ہک ویری بیا ثالثے !
دشمن و ثالث دی مکری چال ہے بس ڈیکھ اے

---

(26)

أَسْتَغْفِرُ اللهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ
لَقَدْ نَسَبْتُ بِهٖ نَسْلًا لِّذِيْ عُقُمٍ

ہے قول میڈا بے عمل بس معاف کر ڈیوے خُدا
جیویں تریمت سُنڈھ کوں بُچے تھیون دا آسرا

---

(27)

أَمَرْتُكَ الْخَيْرَ لٰكِنْ مَّا ائْتَمَرْتُ بِهٖ
وَمَا اسْتَقَمْتُ فَمَا قَوْلِيْ لَكَ اسْتَقِمِ

نیکی کر میں تیکوں آہداں خود کریندا فعل بد
نہ چُلاں خود راہ سِدّھا شرم آندا ہے بے حد

28

وَلَا تَزَوَّدْتُ قَبْلَ الْمَوْتِ نَافِلَةً
وَلَمْ أُصَلِّ سِوَى فَرْضٍ وَلَمْ أَصُمِ

نیک عمل نہ موت توں پہلے میں کر سکیم کئی !
نماز ، روزہ فرض ہن کیتم ادا کیا گال تھی

29

ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ أَحْيَا الظَّلَامَ إِلَى
أَنِ اشْتَكَتْ قَدَمَاهُ الضُّرَّ مِنْ وَرَمِ

سنّت سوہنی چھٹ گئی جو حضرت ہن راتاں جاگدے
سُج ویندے ہن پیر ڈوہیں وچ عبادت آپ دے

30

وَشَدَّ مِنْ سَغَبٍ أَحْشَاءَهُ وَطَوَى
تَحْتَ الْحِجَارَةِ كَشْحًا مُتْرَفَ الْأَدَمِ

سوہنے سئیں ہن بھکھ کنوں پیٹ تیں پتھر بدھے
کوئی انہاندے صبر وسیرت توں بھلا کیویں ودھے

31

وراودته الجبال الشم من ذهب
عن نفسه فأراها أيما شمم

آپؐ کوں راضی کرݨ سنگ ٹُرآئے سونے دے پہاڑ
وچ غنا دی مستی دے سئیںؐ او ڈِتے سارے لتاڑ

32

وأكدت زهده فيها ضرورته
إن الضرورة لا تعدو على العصم

کر ڈِتا ہا زُھد پکّا دُنیاداری بے گُماں
حق دی عصمت دے اُتیں نہ حاجتاں غالب تھیاں

33

وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من
لولاه لم تخرج الدنيا من العدم

سوہنے سئیںؐ دی ذات کوں کئی لوڑھ دنیا دی نہ ہئی
کینات نہ ہوندی جے ہوندی آپ دی آمد نہ کئی

(35)

مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ
وَالْفَرِيقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَّمِنْ عَجَمِ

سئیں محمدؐ پاک ہن جن و بشر دے پیشوا
آپؐ دے تابع ڈِسن عرب و عجم بے چوں چرا

---

(34)

نَبِيُّنَا الْآمِرُ النَّاهِي فَلَا أَحَدٌ
أَبَرَّ فِي قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ

"امر" و "نہی" دے نال نہ بیا کوئی اَے دنیا اندر
ہر قول وِچ سچّے ڈِسن او "نہ" اندر تے "ہا" اندر

---

(36)

هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجٰى شَفَاعَتُهُ
لِكُلِّ هَوْلٍ مِّنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ

ہر ڈُکھے دے ڈُکھ ونڈاون سنگ سئیں نافع رہے
ابڑ گت اے آفتاں دی ڈھال بَݨ شافع رہے

37

دَعَا اِلَی اللّٰہِ فَالْمُسْتَمْسِکُوْنَ بِہٖ
مُسْتَمْسِکُوْنَ بِحَبْلٍ غَیْرِ مُنْفَصِمٖ

حق دے پاسو آونجو! اعلان کر آکھیا سئیں
لانہہ اُنہاندی جئیں نبیؐ اوسروں ترُٹدی نہیں

38

فَاقَ النَّبِیّٖنَ فِیْ خَلْقٍ وَّفِیْ خُلُقٍ
لَمْ یُدَانُوْہُ فِیْ عِلْمٍ وَّلَا کَرَمٖ

سوہنڑی صورت سوہنڑی سیرت سب نبیاںؑ توں اُچے
علم و عمل اکرام وچ نہ وانگ سئیںؐ دے کوئی ڈِسے

39

وَکُلُّھُمْ مِّنْ رَّسُوْلِ اللّٰہِ مُلْتَمِسٌ
غَرْفًا مِّنَ الْبَحْرِ اَوْ رَشْفًا مِّنَ الدِّیَمٖ

سب نبیؑ اللہ توں منگدے رہیے راہیا دُعا
رحمتِ ابر کرم توں قطرہ ہک تھیوے عطا

40

وَوَاقِفُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمُ
مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ أَوْ مِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ

سب پیغمبر اپنڑیں حدوں کوں جانڑ دے ہن آپ تئیں
"نقطہ" او سئیں علم ہن "اعراب" او حکمت سئیں

41

فَهُوَ الَّذِي تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُورَتُهُ
ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيبًا بَارِئُ النَّسَمِ

صورت اتیں سیرت دے صفتوں وچ مکمل آپؐ ہن
باری تعالیٰ چنڑ گھدا سوہنے کوں اپنا یار من

42

مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيكٍ فِي مَحَاسِنِهِ
فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ

ایندے صفتاں وچ کہیندی سانجھ تھی سگدی نہیں
تے سئیں دے جوہر حسن کوں تقسیم کئی لگدی نہیں

(43)

دَعْ مَا ادَّعَتْهُ النَّصَارٰی فِی نَبِیِّهِمِ
وَاحْکُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِیْهِ وَاحْتَکِمِ

عیسیٰ بارے جو نصاریٰ آکھدن توں او نہ آکھ
باقی ہر تعریف کرکے توں بنا گھن اپنی ساکھ

---

(44)

فَانْسُبْ اِلٰی ذَاتِہٖ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفٍ
وَانْسُبْ اِلٰی قَدْرِہٖ مَا شِئْتَ مِنْ عِظَمِ

جوڑ زینت شرف دلڑی سوہنے سئیں دی ذات نال
ہر بزرگی تے تقدس دے اندر ہن باکمال

---

(45)

فَاِنَّ فَضْلَ رَسُوْلِ اللّٰہِ لَیْسَ لَہٗ
حَدٌّ فَیُعْرِبَ عَنْہُ نَاطِقٌ بِفَمِ

سوہنے رسول اللہؐ دے بے حد فضائل ہن عیاں
نہیں زبان اجہی کوئی جو کرسگے سارے بیاں

---

(46)

لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ آيَاتُهُ عِظَمًا
أَحْيَا اسْمُهُ حِينَ يُدْعَى دَارِسَ الرِّمَمِ

معجزے دی ایویں ہوندے جیویں سئیںؐ دی شان ہے
کھادے ہُڈیاں دے اندر وَل آویندی خود جان ہے

(47)

لَمْ يَمْتَحِنَّا بِمَا تَعْيَا الْعُقُولُ بِهِ
حِرْصًا عَلَيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَلَمْ نَهِمِ

سئیںؐ دی شفقت نہ گھِدا ساڈی عقل دا امتحاں
جو عطا تھئے اونڈے اندر نئیں اساکوں کئی گماں

(48)

أَعْيَا الْوَرَى فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرَى
فِي الْقُرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ غَيْرُ مُنْفَحِمِ

جو کمال ہن آپ دے نئیں لوگ کر سگدے بیاں
پہلے والے یا اجوکے سب ڈِسن عاجز اِتھاں

(49)

كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
صَغِيرَةً وَتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ

سجھ جیویں پرّیں کنوں ساکوں ڈِسے چھوٹا سروپ
اکھیں چُندھیاں تھی ونجن ڈیکھوں جے اے نزدیک ہتوں

(50)

وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيقَتَهُ
قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ

خواباں وچ خوش باش تھی کے قوم جیہڑی سُم گئی
کیویں سمجھے او حقیقت جو سئیںؐ دے نال تھئی

(51)

فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيهِ أَنَّهُ بَشَرٌ
وَأَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللّٰهِ كُلِّهِمِ

انتہا ہے عِلم دی پر سوہنے سائیںؐ ہِن بشر
پر خدا دے بعد ڈِسدی ذات اے اعلیٰ قدر

52

وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسُلُ الْكِرَامُ بِهَا
فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُّورِهِ بِهِمِ

رب دے نبیؐ جو معجزے گھن کے آئے ایں جگ اُتیں
سارے دے سارے ہن سرڑں سوہنےؐ دی نوری تگ اُتیں

53

فَإِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ

فضل دا سجھ آپؐ ہن باقی نبیؑ تارے ڈِسن
وچ اندھارے لوگاں کیتے نوری لسکارے ڈِسن

54

حَتَّى إِذَا طَلَعَتْ فِي الْكَوْنِ عَمَّ هُدَاهَا
الْعَالَمِينَ وَأَحْيَتْ سَائِرَ الْأُمَمِ

رتھ ہدایت والا اُبھریا آخر ایں جہان وچ
ندی وَل آگئی سب اُمتاں دی جان وچ !

55

أكرم بخلق نبي زانه خلق
بالحسن مشتمل بالبشر متسم

مُلک جوڑیا مُخلق دا سئیںؐ کوں خدا ماکرام نال
کِھلدی · مُسک دی نشانی سوہنٹاں مُکھڑا بامال

56

کالزھر ترف والبدر فی شرف
والبحر فی کرم والدھر فی ھمم

شرف چندر چوڑویں تے تازگی کلیاں کمال
اے بخشش دا سمندر وچ ہمت دے لازوال

57

کانه وھو فرد فی جلالته
فی عسکر حین تلقاه وفی حشم

بے شک یگانہ آپؐ دا آندے نظر جاہ و جلال
ڈسدے ہن کلھے مگر ہوندی ہئی پوری فوج نال

(58)

كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُونُ فِي صَدَفٍ
مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِنْهُ وَمُبْتَسَمِ

مُنہ مُبارک تے زباں ہِن ڈُو مَعدن آپؐ دے
ڈَند مرواریِد تھی ہِن بند سپیّ وچ جاپدے !!

---

(59)

لَا طِيبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهُ
طُوبَى لِمُنْتَشِقٍ مِنْهُ وَمُلْتَثِمِ

آپؐ دی تُربت دی مٹی وانگ خوشبو کوئی نہیں
جنیں سِنگھیا تے یا چُمیا او ہے مبارک بالیقیں

---

(60)

أَبَانَ مَوْلِدُهُ عَنْ طِيبِ عُنْصُرِهِ
يَا طِيبَ مُبْتَدَإٍ مِنْهُ وَمُخْتَتَمِ

جیں دے جمڑے پاک تیئں ہا معجزیاں دا سِلسلہ
تھیں مُبارک اِبتدا تھی اُنویں مبارک اِنتہا !

61

يَوْمَ تَفَرَّسَ فِيهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
قَدْ أُنْذِرُوا بِحُلُولِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ

عقل توں پیغام ملیا اہل فارس کوں ایویں
آ گئے ویلا سر اتیں عذاب ڈیونڑ دا جیویں

62

وَبَاتَ إِيوَانُ كِسْرَى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرَى غَيْرَ مُلْتَئِمِ

شاہِ کسریٰ دے محل دے کنگرے سارے ڈھے گئے
دکھو دکھ تھئی فوج تے سالار دل کھٹے نہ تھئے

63

وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ

غم دے ساہاں توں تھکا تے بجھ گیا آتشکدہ
نہر دا پانڑی ندامت توں بھلیا اپنڑی راہ !

64

وساء ساوة أن غاضت بحيرتها
ورد واردها بالغيظ حين ظمي

ایں "کُرہ" تے "ساوا" والے ہن وڈے بُجھے جُلیے
سُکا اُنہاندا سمندر ماشکی تُسے وَلیے !

65

كأن بالنار ما بالماء من بلل
حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم

ایں غم کنوں پانی وی اصلوں بھا دی مثل ہا تھی گیا
پانی دا ہر قطرہ وی بس شُعلہ بھڑکدا ہا پیا !!

66

والجن تهتف والأنوار ساطعة
والحق يظهر من معنى ومن كلم

ہن طاقتاں لکیاں گواہ اوں نور تے اُنوار دیاں
لفظ معنی نال حق ظاہر کریندیاں آ گیاں

(67)

عَمُوا وَصَمُّوا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ

ایں خبر توں سارے مُنکر اَندھے ڈورے تھی گئے
نہ ڈیکھ سگیئے نور کوں تنبیہہ کوں وی پی گئے

---

(68)

مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
بِأَنَّ دِينَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ

"کاہناں" ہی ڈس ڈتی پہلے اُنہاں کوں راے خبر
جو تُہاڈا دِین کُوڑا تھی ویسی ہُݨ بے اثر !

---

(69)

وَبَعْدَ مَا عَايَنُوا فِي الْأُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

ہَن ڈِکھئے اسمان وَل تُرٹدے ہوئے تارے کئی
مُنہ دے بھرنے ڈھٹھے پئے بُت وڈے سارے سبھی

(70)

حَتّٰی غَدَا عَنْ طَرِیْقِ الْوَحْیِ مُنْهَزِمٌ
مِنَ الشَّیٰطِیْنِ یَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمٖ

وحیٔ دے رستے کنوں شیطان سارے بھج گئے
ڈیکھ کے رَبّ دا غضب تُر ٹھڈے تے تھی بے لُج گئے

---

(71)

کَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
اَوْ عَسْکَرٌ بِالْحَصٰی مِنْ رَّاحَتَیْهِ رُمِیْ

"اَبرہہ" دی فوج وانگے بھج گئے اے خوف کھا
یا سٹیاں پتھریاں لشکر تیں جیویں مصطفیٰؐ

---

(72)

نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِیْحٍ بِبَطْنِهِمَا
نَبْذَ الْمُسَبِّحِ مِنْ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمٖ

کنکریاں ہتھ توں نکل جیویں جو ہی تسبیح پڑھی
یا مچھی ہا پیٹ توں سٹیا اُگل رَبّ دا نبیؑ

(73)

جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَاجِدَةً
تَمْشِي إِلَيْهِ عَلَى سَاقٍ بِلَا قَدَمِ

سجدے کریندے درخت ہن سوہنے سئیں دے سُڈائیں
نہ ٹُریے پیریں دے بھر اُے اپنے مُنڈھ دی ٹُڈائیں

---

(74)

كَأَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
فُرُوعُهَا مِنْ بَدِيعِ الْخَطِّ بِالْقَلَمِ

ٹینگڑیں ہَن راہ تیں پاتیاں سِدھیاں لیکاں بااُدب
ہَن شجر سِدھی سطر نادر خطی سوہنی عجب

---

(75)

مِثْلَ الْغَمَامَةِ أَنَّى سَارَ سَائِرَةً
تَقِيهِ حَرَّ وَطِيسٍ لِلْهَجِيرِ حَمِي

مثل اوں بدلی دے جو ہر ویلے رہندی نال ہئی
دُھپ تے گرمی توں بچاون کیتے بنڑ دی ڈھال ہئی

(76)

أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ إِنَّ لَهُ
مِنْ قَلْبِهِ نِسْبَةً مَبْرُورَةَ الْقَسَمِ

ہے قسم اوں چندر دی جہڑا ڈو ٹکڑے تھی گیا
تہوں ہے نسبت چندر کوں قلبِ منوّر وی صفا

(77)

وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِ

خیر وکرم محفوظ تھی گئے اللہ اللہ غار وِچ!
ڈِہدے کیا کافر اندھے آگئے خدا دی مار وِچ

(78)

فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيقُ لَمْ يَرِمَا
وَهُمْ يَقُولُونَ مَا بِالْغَارِ مِنْ أَرِمِ

''صدق'' تے صدیق'' غار وچ بالیقیں کھڑے تھئے
کوئی نہیں وچ غار اصلوں آکھ کافر ٹُرپئے!

79

ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوتَ عَلَى
خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

سوہݨے سئیں دا کافراں کوں نہ گُماں اصلوں تھیا
مکڑی ہا جالا تڑیا گگھیّ ڈِتے آنے لہا!

80

وِقَايَةُ اللّٰهِ أَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأُطُمِ

کارساز! اللہ کیتی سب حفاظت آپؐ دی
اُچّے قِلعیاں دُوہرے زِرہاں دی ضرورت نہ رہی

81

مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهِ
إِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ

ہم مُنگی تیڈی پناہ تھوں نئیں تھیا نقصان کئی
ہے دائی جیندا۔ اثر مخفی اُماں اُو ہِل گئی

(82)

وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهِ
إِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدَى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ

دین و دنیا سنگ جڈاں میں منگی جو وی دعا
چُم گھناں میں ہتھ مبارک جو منگیم او تھئے عطا

---

(83)

لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ إِنَّ لَهُ
قَلْبًا إِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ

سئیںؐ دی وحی و خواب دا نہ کریں انکار توں
اکھیں نندر دل جاگدا بس کر ایہو اقرار توں

---

(84)

فَذَاكَ حِيْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهِ
فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيْهِ حَالُ مُحْتَلِمِ

آپؐ دا ہر خواب سچا ہا نبوتؐ دے قریب
عقل . پکے کیتے ہے انکار والی گل عجیب

(85)

تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ

اللہ جانے ! نال کوشش، وحی ملدی نئیں سروں
بن نئیں سکدا کوئی نبی خود نہ کوئی واقف غیب توں

(86)

كَمْ اَبْرَأَتْ وَاصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهُ
وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ

سئیںؐ جو پھیریا ہتھ شفا سب بیماریاں ٹل گیاں
گیا جنوں ، قیدی چھٹے "بے بس تھیاں گمراہیاں

(87)

وَاَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهُ
حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْاَعْصُرِ الدُّهُمِ

گئے دُعا تیں سوکڑے تے چھا گیاں شادابیاں
وقت دے متھڑے بجیاں ہر سُو سبزہ زاریاں

88 بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتُ الْبِطَاحَ بِهَا
سَيْبًا مِّنَ الْيَمِّ اَوْ سَيْلًا مِّنَ الْعَرِمِ

ہر جاہ سروں جل تھل تھئی رحمت خدا لائی جھڑی
یا "عرم" دی بندھ ترٹی" وادی ہر ہک بھر گئی !

89 دَعْنِيْ وَوَصْفِيْ اٰيٰتٍ لَّهٗ ظَهَرَتْ
ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

آیات دے چمکار دی توصیف آکھݨ ڈے ذرا
رات کوں جو روہ تے روشن بھاہ جیویں ڈسدی بھلا

90 فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَّهُوَ مُنْتَظِمٌ
وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ

موتی گو وکھریا ہووے گھٹدی نہیں قیمت ایندی
جے پوتیجے ہار وچ تاں ودھ ویندی عزت ایندی

(91)

فَمَا تَطَاوَلَ آمَالُ الْمَدِيحِ إِلَى
مَا فِيهِ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ

سرفرازی دیاں اُمیداں رکھدا ہے مدحت سرا
اوں ڈِٹھے سئیں دے فضائل تے خصائل باصفا

---

(92)

آيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
قَدِيمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوفِ بِالْقِدَمِ

قرآن دیاں سب آیتاں ہِن آیاں رب رحمان توں
خود قدیم، قرآں قدیم قربان اوندی شان توں

---

(93)

لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ إِرَمِ

کئی زمانیاں نال نئیں ہرگز اِنہاندا سئیں ملاپ
دوزخ ، جنت ، آخرت دی خبر ڈیتی ہے آپ

94
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
مِنَ النَّبِيِّيْنَ إِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ

گال اُچی ہر نبی دے معجزے توں ہے رایہا
اِے ابد تیئں نال ساڈے کوئی نہ پیا دائم رِیہا

95
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا يُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
لِذِيْ شِقَاقٍ وَّلَا يَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمٍ

آیات محکم آگیاں ہر جھیڑے کیتے بن دلیل
ہر شک شبہ توں پاک ہن نہ کوئی ضرورت ہے وکیل

96
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
أَعْدَى الْأَعَادِيْ إِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ

جے کوئی کرکے گھمنڈ ہا سامنے وی آ کھڑا
بدتریں دشمن وی سئیں توں ہار من کے نس گیا

97

رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوَى مُعَارِضِهَا
رَدَّ الْغَيُورِ يَدَ الْجَانِي عَنِ الْحُرَمِ

سئیںؐ دی بُلاغت مُعترض دے کیتے سارے دعوے رد
گھر نہیں آنوݨ ڈیندا بس "غیرتی" کوئی وی بُد

98

لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدٍ
وَفَوْقَ جَوْهَرِهِ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ

ہُݨ سمندر وانگ واسع معنے موج ائی تموج وِچ
قیمتی ہُن موتیاں توں بس سُنہڑپ دی فوج وِچ

99

فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصَى عَجَائِبُهَا
وَلَا تُسَامُ عَلَى الْإِكْثَارِ بِالسَّأَمِ

سئیںؐ دے وصف و خوبیاں کوئی بھلا کیویں گنڑے
نہ ملال آسی کوئی ایں ونڑج وچ جتنا تنڑے

(100)

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيهَا فَقُلْتُ لَهُ
لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللهِ فَاعْتَصِمِ

جنیں پڑھیا تے اکھیں ٹھریاں بس سچی ہے ایہا گال
اللہ دی رسی پکڑ ہئی کامیابی ایندے نال

---

(101)

إِنْ تَتْلُهَا خِيفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظَى
أَطْفَأْتَ حَرَّ لَظَى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ

دوزخ دی بھا توں ڈر کریں جنیں انہاں کوں ہے پڑھیا
ورد سوہنے توں وسم گئی بھاہ دوزخ دی سبھا

---

(102)

كَأَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوهُ بِهِ
مِنَ الْعُصَاةِ وَقَدْ جَاؤُوهُ كَالْحُمَمِ

حوض کوثر آیتاں ہن دھو ڈیندیاں سارے گناہ
بھانویں کولے وانگ چہرہ تیڈا ہے کالا سیاہ

103

وكالصراط وكالميزان معدلة
فالقسط من غيرها في الناس لم يقم

بِن ترازو سِدّھے راہ سنگ سب ایہے انصاف دِیاں
بِن اِنہا ندے رَل نہیں سکدا عدل لوگاں کوں اِتھاں

104

لا تعجبن لحسود راح ينكرها
تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم

حاسد سیانڑیں تھی کے وی جے نہ مُنن آیات کوں
جانڑ بجھ مُنکر تھیندے کر نہ فِکر ایں تات توں

105

قد تنكر العين ضوء الشمس من رمد
من العصاة وقد جاءوه كالحمم

رِجھ دا رَوشن سوجھلا چُندھے کوں لگدا ہے بُرا
جیویں گندے وات کوڑا تھی لگے پانڑیں مِٹھا

ستویں فصل

(106) يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُونَ سَاحَتَهُ
سَعْيًا وَّفَوْقَ مُتُونِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ

افضل ہیں توں سوہنا نبیؐ تے در تہاڈے بے شمار
سارے سائل بھجدے آندے ٹُردے بھانویں اُٹھ سوار

(107) وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ

آکھیں عبرت گیر کیتے وڈی نشانی ہو تساںؐ
قلب مطمئن کیتے نعمت ہوئے بس بے گماں

(108) سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمٍ
كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِّنَ الظُّلَمِ

ایں زمیں توں اوں زماں تک تھیا سفر لحظے اندر
جیویں اندھاری رات وچ ڈسدے رواں کامل بدر

(109) وَبِتَّ تَرْقَى اِلَى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

ڈو کمانڑیں دی وِتھی حد اُچی آخر آگئی
اے تئیں ہاکون پجُدا کیا اے کہیں پہلے مُنگی

(110) وَقَدَّمَتْكَ جَمِيْعُ الْاَنْبِيَاءِ بِهَا
وَالرُّسُلُ تَقْدِيْمَ مَخْدُوْمٍ عَلٰى خَدَمِ

جی آیا کوں ہا آکھیا سب نبیاںؑ تے رسولؑ
جیویں کہیں مخدُوم کیتے خادماں دے ہن اصول

(111) وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
فِیْ مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ

ستے طبق اسمان دے سوہنے سئیںؐ ہن کیتے طے
سارے لشکر نال جُھنڈے آپ ہن قائد تھئے

(112)

حَتّٰی اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًی لِمُسْتَنِمِ

قُرب دی تے بُعد دی نہ رہ گئی وِل جاہ کئی
یا اگوں تیں بس وِنجݨ دی رہ گئی نہ راہ کئی !

---

(113)

خَفَضْتَ کُلَّ مَقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
نُوْدِیْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ

مُنفرد عزّت ڈِتی معراج دے اعلیٰ مقام
زیر تھئے سب فاصلے رِفعتاں دے ہُن تمام

---

(114)

کَیْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَیِّ مُسْتَتِرٍ
عَنِ الْعُیُوْنِ وَسِرٍّ اَیِّ مُکْتَتَمِ

ایں مقام وصل تیں تھئے راز گُجھڑے سب عیاں
نہ سُݨیے تے نہ ڈِٹھے عارف کہیں رائے بے گماں

(115)

فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
وَجُزْتَ كُلَّ مَقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ

ہن کھیندی سانجھ دے جو مل گیو اعلیٰ فخر
جیڑھی جیڑھی جاہ پجیوں نہ کوئی تھیا مانع امر

---

(116)

وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيتَ مِنْ رُتَبٍ
وَعَزَّ إِدْرَاكُ مَا أُولِيتَ مِنْ نِعَمِ

سارے رُتبے اعلیٰ اُولیٰ سئیں کوں ملیے اعزاز وِچ
جو جو ملیو نعمت ربّی آندی نہیں اَنداز وِچ

---

(117)

بُشْرَى لَنَا مَعْشَرَ الْإِسْلَامِ إِنَّ لَنَا
مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ

اے مسلمانو! سُنو ہے ساریاں کیتے خوش خبر
رب دی رحمت نال ملیا ساکوں مُحکم تا حشر

لما دعى الله داعينا لطاعته
بأكرم الرسل كنا أكرم الأمم

(118)

رب دی اطاعت واسطے ساکوں سڈیا سوہنے نبیؐ
صدقے اوں خیر الرسل، د خیر الامم، نسبت ڈھی

دیں فصل

راعت قلوب العدى انباء بعثته
كنبأة اجفلت غفلا من الغنم

(119)

سن کے نسبت دی خبر دشمن سبھے ہن ڈر گئے
جیویں جو شینہ دی ہوک تیں اجڑ اندر کھل بل مچے

ما زال يلقاهم في كل معترك
بكل قرم الى لحم العدى قرم

(120)

کافراں دے نال حضرتؐ برسرپیکار تھئے
ہر لڑائی دے اندر دشمن ذلیل و خوار تھئے

(121)

[illegible] لون با[illegible]
أشلاء [illegible] بان والرخم

تنگ کافر ایں تھے جو آہنے [illegible] بُن بھج وَنجُوں
گِجھیں، رِہلیں چاڑگیاں بوٹیاں اُٹھاندیاں دُل گنوں

---

(122)

تمضي الليالي ولا يدرون عدتها
ما لم تكن من ليالي الأشهر الحرم

راتاں گنڑن گافر بھُلیے ڈیون ایویں راتیں گزار
حرمی مہیناں دے ہوا بے چین رہندے ہن کفار

---

(123)

كأنما الدين ضيف حل ساحتهم
بكل قرم إلى لحم العدى قرم

غازیاں دے دراتیں آیا بن مہمان دیں
ہن دشمناں دے ماس دے بکھے مجاہد بالیقیں

124
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
تَرْمِي بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ

وَانگ دریا چڑھ پیا لشکر اوہو گھوڑیاں سوار
مَوج تے چڑھ موج تھی ہر سو کریندے ہن او وار

125
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
يَسْطُو بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ

رب دی اطاعت واسطے لڑدے مجاہد تے شہید
کفر ملیامیٹ تھیوے چھندے ہن سارے سعید

126
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُولَةَ الرَّحِمِ

کیتی کوشش جو انہاں دین ملت تھی گیا
غیرہا جہڑا سڑوں او گھن قرابت جی گیا

127 أتكفوله أبداً منهم بجرابِ
وخير بعلٍ فلم تيتم وأتم تئم

چنگاں پیو تے چنگاں ور ہن بن گئے سچے کفیل
نہ کئی رہی بیوہ دُکھی تے نہ یتیمی تھئی ذلیل

128 هم الجمال فسل عنهم مصادهم
ماذا رأوا منهم في كل مصطدم

جنگ دے پچھ میدان توں جو ہن مجاہد روہ رشل
کافراں دے حال کیویں کیتے ہن انہاں خجل

129 فسل حنيناً وسل بدراً وسل أحداً
من بعد غربتها موصولة الرحم

"اُحد" والا حال چا یا پچھ "حنین" و "بدر" توں
بن دہا ہا موت کھادا [illegible]اں دی فوج کوں

130 المصدري البيض حمرا بعد ما وردت
من العدى كل مسود من اللمم

دشمناں دے کالے چونڑیں غازیاں آفت سٹی
بس انہاں دے سر کوں کٹ کے تیغ تھی چٹی رتی

131 والكاتبين بسمر الخط ما تركت
اقلامهم حرف جسم غير منعجم

لکھدے نیزے نال ہن کاتب ، اصولوں خوب خط
قلماں چھوڑیا نہ سروں کئی حرف تن والا فقط

132 شاكي السلاح لهم سيما تميزهم
والورد يمتاز بالسيما من السلم

ہن مسلح پورنے پر ہی رانہاندی خاص بھنج !
پھل نشاں پر ہے جیویں کنڈے بھریے بس ون توں انج

133

تُہدِی اِلَیکَ رِیَاحُ النَّصرِ نَشرَہُمُ
فَتَحسَبُ الزَّہرَ فِی الاَکمَامِ کُلَّ کَمِی

کامیابی دی چلی سوہنْی ہوا خُوشبو ٹھنڈی
ڈِسدے زِرہ پُوش سوہنے جیوں غِلاف اندر کلی

134

کَاَنَّہُم فِی ظُہُورِ الخَیلِ نَبتُ رُبًا
مِن شِدَّۃِ الحَزمِ لَا مِن شِدَّۃِ الحُزُمِ

جیویں ونْ ہن رُوہ اُتیں جم یہندے اُونویں شہ سوار
نہ زِین ہئے اکڑی ہوئی ہن قابو خود اے جاں نثار

135

طَارَت قُلُوبُ العِدیٰ مِن بَاسِہِم فَرَقًا
فَمَا تُفَرِّقُ بَینَ البَہمِ وَالبُہَمِ

سخت حملے ڈِیکھ کے دِل ڈھل گئے کفار دے
لیلے چھڑکنِ ہا تاں سِمجھن بھانویں غازی آ گئے

136 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُوْلِ اللّٰهِ نُصْرَتُهٗ
اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِيْ آجَامِهَا تَجِمِ

سوہنے رسولؐ اللہ دی جینکوں وی نصرت مِل گئی
اوں اگوں جنگل دے شینہہ دی ڈاہِل اصلوں دِل گئی

---

137 وَلَنْ تَرٰى مِنْ وَلِيٍّ غَيْرِ مُنْتَصِرٍ
بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَيْرِ مُنْقَصِمِ

کامیابی سئیں دے یاراں نال ہر دم تھیسی !
سئیںؐ دے دشمن سنگ ہمیشہ دل شکستہ رہ ویسی

---

138 اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِيْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِيْ اَجَمِ

بس شریعت دی پناہ رکھی اُمت اپنے اندر
جیویں جنگل شیر دا بالاں دے سنگ رکھدے خبر

139

كَمْ جَدَّلَتْ كَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدِلٍ
فِيهِ وَكَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

قرآن توں وی سئیں دے دشمن کھاندے رہے اکثر شکست
کر ڈیندا آیت خدا دی ہر دفعہ دشمن کوں پست

140

كَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِي الْأُمِّيِّ مُعْجِزَةً
فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَالتَّأْدِيبِ فِي الْيُتُمِ

ہے کافی ایہو مُعجزہ اُمّیؐ ڈے کامل علیم
بس جہالت کوں ادب آکے ڈِتا دُرِّ یتیم

بارہویں فصل

141

خَدَمْتُهُ بِمَدِيحٍ أَسْتَقِيلُ بِهِ
ذُنُوبَ عُمْرٍ مَضَى فِي الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ

میڈے گناہ بخشے ونجن گنڑ سئیںؐ دے تھوں گاندا پیاں
نوکری تے شاعری کیتی عمر ساری رزیاں

(142)

إذْ قلّدانيَ ما تُخشى عواقبُهُ
كأنّني بهما هَدْيٌ من النّعمِ!

نوکری تے شاعری دا پٹہ گچی وچ پئیم !!
ہاں بکر قربانی دا انجام دا ایں ڈر تھیم

---

(143)

أطعتُ غيَّ الصّبا في الحالتين وما
حصّلتُ إلّا على الآثامِ والنّدمِ!

اِنہاں ڈوہاں دی اطاعت تے چھڑکی والا مانُ
پھاتم عصیاں دے اندر لگی پشیمانی دی پانَ

---

(144)

فيا خسارةَ نفسي في تجارتها
لم تشترِ الدّينَ بالدّنيا ولم تسمِ!

غمگسارا ! نہ گھدم دنیا دے بدلے دین کوں
نفس میڈے ونترج اندر پاتے ہن گھاٹے تھوں

(145)

مَنْ يَبِعْ اٰجِلًامِنْهُ بِعَاجِلِهٖ
يَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِيْ بَيْعٍ وَفِيْ سَلَمٖ

ڈے آخرت دُنیا گھِدی ایندے اندر فیدہ نہوی
نُوک یا نرکھوت ہے ڈوہاں اندر گھاٹا ہوی

(146)

اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِيْ بِمُنْتَقِضٍ
مِنَ النَّبِيِّ وَلَا حَبْلِيْ بِمُنْصَرِمٖ

بس ہے نبیؐ دا آسرا ڈھیر رہن بھانویں گناہ
ٹُرٹ نیں سَگدا نال سیّیںؐ دے آس والا سِلسلہ

(147)

فَاِنَّ لِيْ ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِيَتِيْ
مُحَمَّدًا وَّهُوَ اَوْفَى الْخَلْقِ بِالذِّمَمٖ

ہم نام ہاں جو ناں محمدؐ رہم اُوبیند سرا
سیّیںؐ دا ہر وعدہ سروں مخلوق سنگ ہے وفا

148 إِنْ لَمْ يَكُنْ فِي مَعَادِي آخِذًا بِيَدِي
فَضْلًا وَإِلَّا فَقُلْ يَا زَلَّةَ الْقَدَمِ

ڈیہنہ قیامت دستگیری سئیںؐ دے کرم کیتی نہ جے
آکھساں جو پیر میڈے ہُن واقعی تھڑک گئے

---

149 حَاشَاهُ أَنْ يُحْرَمَ الرَّاجِي مَكَارِمَهُ
أَوْ يَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَيْرَ مُحْتَرَمِ

در ذات اقدسؐ توں کوئی ولدا نہیں خالی کُڈی
تھی نئیں سگدا نہ بھرِیجے کہیں دی اِتھ جھولی اُڈی

---

150 وَمُنْذُ أَلْزَمْتُ أَفْكَارِي مَدَائِحَهُ
وَجَدْتُهُ لِخَلَاصِي خَيْرَ مُلْتَزَمِ

نعت گوئی وچ جڈاں دی سوچ ہے میڈی اَئی
سئیںؐ دے صدقے ہر مصیبت ہر آئی تاں ٹل گئی

(151)

وَلَنْ يَفُوْتَ الْغِنٰى مِنْهُ يَدًا تَرِبَتْ
اِنَّ الْحَيَا يُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِى الْاَكَمِ

ہرٹی ہانے ہتھ نئیں ولدے ہن سخاوت سئیں تئوں
ہر بٹے دے پھل کوں وی ڈیندا ہے پانی مینہ ہروں

(152)

وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِى قَطَفَتْ
يَدَا زُهَيْرٍ بِمَا اَثْنٰى عَلٰى هَرِمِ

زر مال دا طالب نہیں مدحت سئیں دی آکھ کے
میں کوئی زہیر نئیں جئیں ہن خزانے چن گدے

(153)

يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِى مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ

اکرم المخلوق بن کون ڈیندا ہے پناہ
ہر مصیبت عام و خاص وچ میڈی ہے سئیں دو نگاہ

(154)

وَلَنْ يَضِيقَ رَسُولَ اللّٰهِ جَاهُكَ بِي
إِذَا الْكَرِيمُ تَجَلّٰى بِاسْمِ مُنْتَقِمِ

گھٹ نہ ویسی شان سئیںؐ دا اے "رسولؐ" اللہ! دا
تھی مُنتقم والی صِفت دا دید ڈیسی کبریا

(155)

فَإِنَّ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَضَرَّتَهَا
وَمِنْ عُلُومِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ

جو و کرم سئیںؐ دا ڈِسے ایں جہاں تے اوں جہاں
آپؐ دے علم دا حِصّہ ہن لوح قلم بالکل عیاں

(156)

يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِي مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
إِنَّ الْكَبَائِرَ فِي الْغُفْرَانِ كَاللَّمَمِ

ہن گناہ جو ڈھیر تیڈے بے آس توں اصلوں نہ تھی
گال نئیں چھوٹے وڈے دی آہن بخشش وِچ سبھی

157

لعل رحمة ربي حين يقسمها
تأتي على حسب العصيان في القسم

جاں • ونڈیسی رحمتاں سوہناں خدائے مہرباں
تیڈے گناہاں توں بہوں بن ڈھیر اوندیاں رحمتاں

158

يا رب فاجعل رجائي غير منعكس
لديك واجعل حسابي غير منخرم

اُمید میڈی کوں کریں نہ رد سروں توں اے خدا
ہم یقیں رحمت تیڈی تیں اینکوں قوّت کرعطا

159

والطف بعبدك في الدارين إن له
صبرا متى تدعه الأهوال ينهزم

اپنے بندے کوں عطا کر لطف دنیا دین دا
ڈُکھ کوں ڈیہدیں بھج ویندے میڈے صبر دا آسرا

160

وَأْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةً
عَلَى النَّبِيِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمِ

حکم ڈے توں دائمی رحمت دی بدلی کوں خدا
اے جنابِ مصطفیٰؐ تیں ایویں وسدی رہے سدا

161

ثُمَّ الرِّضَا عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعَنْ عُمَرٍ
وَعَنْ عُثْمَانَ وَعَنْ عَلِيٍّ ذِي الْكَرَمِ

توں سدا راضی رہیں بوبکرؓ، عمرؓ، عثمانؓ تیں
تے علیؓ سئیں ذی کرم سیّد شاہِ مردان تیں

162

وَالْآلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِيْنَ
اَهْلِ التُّقٰى وَالنَّقٰى وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ

اے آلؓ تے اصحابؓ تیں کل تابعین تیں وے
ہر سخی تے علم والے متقین تیں وے

(163) مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِيحُ صَبًا
وَأَطْرَبَ الْعِيسَ حَادِي الْعِيسِ بِالنَّغَمِ

جھمٹن صبا دے نال شاخاں جے تئیں بس بان دیاں
یا ٹانگ جتوالاں کرے مست ساریاں ڈا چیاں

---

(164) ثُمَّ اغْفِرْ لِقَارِيهَا وَاغْفِرْ لِسَامِعِهَا
لَقَدْ سَأَلْتُكَ يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ

نیں تیڈے جود و کرم دی حد کوئی رب العلےٰ
جو پڑھے تے یا سُنْڑے بخش اُونکوں کبریا (امین)

حُسنِ خیال قصیدہ بُردہ شریف دے ڈو چار شعر رمضان المبارک وچ ریڈیو تیں ٹیلی وژن تیں سنڑ دا موقعہ ملا یا کڈھیں نعت خوانی تے محفلِ میلاد وِچ چند اشعار سُنڑے جو ہک خاص طرز وِچ آکھیے ویندن پر جڈاں میں بُردہ شریف قصیدہ دے ۱۶۴ شعر لکھے تیں پڑھے تیں ترجمہ ماء بولی وچ لکھیا تیں پتہ لگا جو اِے قصیدہ ہک بیمار آدمی دی آواز ہے جڈاں اوندی آواز آسمان تیں پہنچی دل سوہنڑے رب نے اپنے پیارے محبوب یعنی حضرت محمد ﷺ دی اوں بیمار کوں زیارت کرائی (خواب اندر) بیمار تندرست ٹھیک ٹھاک تھی گیا۔ خدا ایں قصیدہ دے طفیل ہر گھر وچ بیماری ٹلے تیں سکھ بخشے (آمین ثم آمین) امین جاندیہ

اختتامی دُعا

میڈے نانے سئیں دے قصیدہ بُردہ شریف دے قلمی نُسخے دِچ اُوندے آخری شعر دے بعد ہک دعا ہے پئی ہُے تے اوندا سرائیکی ترجمہ تلے ڈِتا گئے پڑھ کے اللہ تعالیٰ دی رضا مندی حاصل کرو۔ رَبّ العالمین شرفِ قبولیت بخشے آمین :

اَللّٰهُمَّ بِهٰذَا النَّبِیِّ الْمَحْبُوْبِ
اَنْ تَرْزُقَنَا حُبَّهٗ وَمُتَابَعَتَهٗ
وَشَوْقَهٗ يَارَبِّ شَوِّقْنَا اِلٰى
جَمَالِهٖ يَارَبِّ اَوْصِلْنَا اِلٰى وِصَالِهٖ
يَارَبِّ اَدْرِكْنَا اِلَى اتِّصَالِهٖ وَاَنْتَ
الْقَادِرُ عَلٰى ذٰلِكَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ
عَلٰى ذٰلِكَ اَغِثْنَا يَاسَيِّدَ الْمُرْسَلِيْنَ
وَيَاخَاتَمَ النَّبِيِّيْنَ بِرَحْمَتِكَ
يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ
اَسْأَلُكَ بِصِدْقِ اَبِیْ بَكْرٍ

اَے اللہ اساکوں اَپنڑے ایں نبیؐ دے طُفیل اُوندی مُحبّت، پیروی تے شوق عطا فرما اے پروردگار ایں محبوب دے جمال دا شوق تے اوندا وصال نصیب فرما۔

اَے مالک! ایں محبوب دا ملاپ ساڈے نصیب فرما تے ساڈی دادرسی فرما۔

رسُولاں دے آخری نبیؐ۔

اَے اللہ میں تیڈے اگوں سوال کریندا۔

حضرت ابُوبکرؓ دی سچّائی تے خلافت، حضرت عمرؓ دے عدل تے دبدبہ حضرت عثمانؓ دے حیا؟

وَبِخِلَافَتِهٖ وَبِعَدْلِ عُمَرَ ؓ
وَصَلَابَتِهٖ وَبِحَيَاءِ عُثْمَانَ ؓ
وَسَخَاوَتِهٖ - وَبِعِلْمِ عَلِيٍّ ؓ
وَشُجَاعَتِهٖ وَبِخِلَافَةِ الْحَسَنِ
وَرُتْبَتِهٖ وَشَهَادَةِ الْحُسَيْنِ
وَغُرْبَتِهٖ وَكَرَامَةِ اَبِيْ عُبَيْدَهْ
ابْنِ الْجَرَّاحِ اَنْ تَقْضِيَ حَاجَاتِيْ
يَا قَاضِيُ الْحَاجَاتِ يَا مُجِيْبُ
الدَّعْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ
الرَّاحِمِيْنَ ۝

تے سخاوت،
حضرت علی ؓ دے علم تے
شجاعت،
حضرۃ حسن ؓ دے حلم
تے حضرت حسین ؓ دی
شہادت تے حضرت
ابو عبیدہ ؓ دی کرامت
توں میڈیاں خاص حاجتاں
پوریاں فرما۔ حاجت روا تے
دعائیں قبول کرن والے رحم کرن
والے تے سب توں زیادہ رحم
کرن والے
(آمین)

تمت قصیدہ متبرکہ بردہ بتاریخ ۷ ماہ صفر
سنہ سیزدہ ہزار سی و ہشتم ہجری ۱۳۳۸
میاں احمد یار خلف میاں فتح محمد قصائی
بقلم بیمار رقم خادم الفقرا عبدالرحیم
صورت تحریر یافت ۱۲

ایں پاک قصیدے دی کتابت
۱۷ صفر المظفر سنہ ۱۳۳۸ھ وچ میاں
احمد یار ولد میاں فتح محمد قصائی دی فرمائش
تے خادم الفقراء میں عبدالرحیم کیتی

اَج توں چوراسی (۸۴) سال پہلے قصیدہ بُردہ شریف دے لکھے ہوئے پہلے صفحے دا عکس

عربی کتابت : سیٹھ عبدالرحیم مرحوم / مطابق ۱۳۳۸ھ / ۱۹۲۰ء ڈیرہ غازیخان

قصیدہ بردہ شریف

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ

مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَىٰ مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ

أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ

وَأَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ إِضَمِ

درود و سلام

مشکل کوئی جے آوے درود و سلام پڑھ
یا درد اَن ستاوے درود و سلام پڑھ

غم توں نجات مِلدی ہے ذکرِ رسول توں
ایہا حدیث ہے سُنی بی بی بتول توں
ڈُکھ توڑیں چوئیں لاوے درود و سلام پڑھ

رَبّ پاک پیارے عربی تے صلوٰۃ آکھدے
حور و مَلک اے ورد دی ڈینہہ رات آکھدے
دُشمن کوں گو نہ بھاوے درود و سلام پڑھ

مِٹ ویسی مونجھ ساڈی توں کر وردِ مصطفےٰ
دل دا ایہو سکون تے ہر مرض دی دوا
غم توڑے ماس کھاوے درود و سلام پڑھ

مولا دی تھیسی مہر تے غم دور تھی ویسی
سر تے اندھاری رات دی پُرنور تھی ویسی
اندھارا پیا ڈراوے درود و سلام پڑھ

طالب وظیفہ کر سدا ذکرِ حبیبؐ دا
دل دعویدار تھی ویسیں سوہنے نصیب دا
اَن موت منہ ڈکھاوے درود و سلام پڑھ

سوجھل سانجھ

اللہ تعالیٰ اپنی سب توں پیاری تے اشرف مخلوق انسان کوں زمین تیں اپنا نائب بنا کے بھیجا تاں اُوندی زندگی دی ہر ضرورت دی چھوٹی وڈی چیز پہلے ای زمین تے آسمان وچ پیدا کرڈتی تے انسان دی معاشرتی زندگی کیتے ماء پیو بھین، بھرا، ذال پُتر تے دھی پُتر دے سوہنے رشتے وی مقرر کرڈتے۔ انہاں سکے سوریاں دے علاوہ زندگی کوں زیادہ پُرکشش خوشگوار تے دلچسپ بناون کیتے ہر انسان کیتے سنگتی تے یار بنا کے اُنہاندے ایثار تے محبت دا ہر دل وچ خاص خانہ بناڈتا۔ درس وتدریس دے میدانی عمل تے شعروشاعری نال دلچسپی دی وجہ توں اللہ تعالیٰ میکوں دی حسن سنگت عطا کیتی جینکوں میں اپنی سوجھل سانجھ ای سمجھداں۔ جو میڈے اے سنگتی اج کل دے پرآشوب بحرانی، مادیت پرستی تے مشینی دور وچ میڈے نال میل ملاپ نہ ہوون دے باوجود میڈے حق وچ نیک تمنائیں رکھ کے دعا کریندن۔ اللہ تعالیٰ انہاں ساریاں کوں خوش وخرم تے شادو آباد رکھے۔ تے اپنے پیارے محبوب ﷺ دے صدقے ہر تکلیف تے پریشانی کوں محفوظ تے مامون رکھے۔ امین

میں دل دا مریض ہاں تے زندگی دا کوئی وی بھردسہ کائے نی ممکن ہے جو اے میڈی آخری کتاب ہووے ہیں واسطے میں اپنی سوجھل سانجھ کوں وی ایں کتاب وچ شامل کریندا پیاں۔ اللہ ساکوں راہ ہدایت عطا کرے تے خاتمہ بالخیر فرماوے۔ آمین۔

سئیں عزیز شاہد — محمد ظفریاب قریشی پرنسپل — حاجی مجاہد اقبال (پاکیزہ ہوٹل)
محمد شریف ملک سینئر ہیڈ ماسٹر — سئیں احمد خان طارق — حاجی محمد یوسف بھٹی ہیڈ ماسٹر
عبدالرحمان خلیق پرنسپل — حاجی ارشد علی خان کاکڑ — سئیں لیاقت علی یوسفی
میاں رسول بخش پرنسپل — ملک نور احمد صاحب گورمانی — سجاد حیدر پرویز پروفیسر
حافظ محمد اجمل ملک بہاولپور — شیخ زمرد حسین جیلانی — حاجی محمد صدیق (عمر جیولرز)
حاجی محمد رفیق ملک (ملک آٹوز) — حاجی رحیم بخش خٹک — حاجی صوفی عبدالکریم ریاستی
ڈاکٹر عمران کریم جسکانی — سئیں مختار دستی — سئیں اقبال عظمت کلیانی
ڈاکٹر طاہر تونسوی — حکیم عبدالمنان شاکر — ملک محمد ابراہیم شورتی
حاجی محمد ریاض فالودہ — عبدالحمید صدیقی — ملک ظفر اقبال (ظفر پوشش)
اُستاد حاجی محمد — سئیں اے۔بی عاصم — سئیں شاکر مہروی
سئیں صدیق دانش — سئیں محمد اسلم قریشی PTV — ڈاکٹر سید قاسم جلال
سئیں محبوب علی آٹو انسٹرکٹر — سئیں حمید الفت ملغانی — جعفر مکھن تونسوی
ماسٹر قاضی محمد علی صاحب — پروفیسر شوکت مغل — محمد اکرم قریشی (نقاد)
حاجی غلام اکبر خان چانڈیہ پروفیسر — حافظ عبدالمجید — خورشید شمیم الخطاط

هک وضاحت

اللہ تعالیٰ دا خاص احسان ہے جو اون میں جہیں نکارے شخص کوں قصیدہ بُردہ شریف دا منظوم سرائیکی ترجمہ کرن دی سعادت بخشی ہے۔ الحمدللہ

میں ایں گال دی وضاحت ضروری سمجھداں جو ایں قصیدے دا چوراسی 84 سال پہلے لکھیا گیا قلمی نسخہ اتفاقاً ساڈے ہتھ لگے۔ اساں اوندا عکس من وعن شائع کرن دی کوشش کیتی ہے۔ تاں جو اللہ تعالیٰ اینکوں انھاں بزرگاں دی مغفرت تے درجات دی بلندی دا سبب بناوے۔ آمین!

مختلف قصیدئیں دے مطالعے دے بعد معلوم تھئے جو اکثر کتابیں وچ اہندے 162 شعر ڈتے گئین پر ساڈے ہتھ لگن والے ایں نسخے وچ 164 شعر درج ہن۔ رب جانے جو لکھاری آپو ڈو شعریں دا ودھارا کیتے یا اوں کہیں کتاب یا قلمی نسخے وچوں نقل کیتن؟

ایں قصیدے دی اشاعت میڈی تے میڈی سنگت دی سعادت تے خوش بختی ہے۔ اللہ تعالیٰ اینکوں ساڈی بخشش دا وسیلہ بناوے آمین؟

میں اپنے معاونین تے سنگت دا شگر گزار ہاں جو انھاں دیں دعائیں تے پُرخلوص تعاون میں جہیں دل دے مریض کوں اللہ تعالیٰ اینکوں شائع کرن دی ہمت تے توفیق عطا کیتی۔ خاص طورتیں میں اپنے قلمی معاونین سئیں اعجاز دیروی۔ اختر کھوسہ امین چانڈیہ۔ جعفر شباب۔ ظفر اقبال انصاری کونسلر تے حاجی عبدالعزیز چوہدری دا تھوریت ہاں جو انھاں دے قلمی علمی تے عملی تعاون ڈھیر فائدہ ڈتے۔

طالب دُعا

محمد رمضان طالب

مُکدی گالھ

محمدؐ ہے رَبدا پیغمبر پیارا

محمدؐ ہے رَحمت دا اُچا مُنارا

محمدؐ دیاں صِفتاں لکھے کَون طالب

محمدؐ دا سہرا ہے قرآن سارا

ہِک دُعا

حق دی بھَال سَنبھال عطا کر

سارے نیک اَعمال عطا کر

ہر طالب کوں سئیںؐ دے صدقے

رَبّا! رِزق حلال عطا کر

(آمین)